

„Quick scan“ na jednu knihu ze světové literatury

Iva Procházková / Nazí / 2009 / úroveň 3 (objevná četba), pro studenty SŠ

Kniha je reprezentativní knihou pro žáky středních škol jak z literárního hlediska, tak z hlediska tematického. Zajímavostí je, že kniha spojuje české a německé reálie (autorka žila několik let v Německu). Román získal dvě nominace na Německou cenu za literaturu pro mládež (Deutscher Jugendliteraturpreis).

Dimenze	Ukazatel	Popis (komplikující faktory)
Základní požadavek upoutat	Čas	220 stran. Časová investice- 3-5 dní- podle individuálních možností středoškoláka.
	Zájmy	Silný děj knihy je založen na problémech dospívajících lidí. Každá postava s sebou nese konkrétní- značně vyostřené- téma. Ač jsou životní situace hlavních postav velice problematické, v různých variantách se do těchto problémů může dostat každý středoškolák. Kniha tedy nestaví na zájmech čtenářů, ale na jejich ztotožnění se s postavami.
	Čtenářská zkušenost	Kniha je určena pro čtenáře s bohatší čtenářskou zkušeností. Román je, kromě hlubokých příběhů postav, náročný především z kompozičního hlediska. Ke čtení knihy je potřebná trpělivost, protože autorka pointy ráda odkládá.
	Všeobecné znalosti	Čtenář vychází z dosud nabytých všeobecných znalostí (získaných studiem či vlastní zkušeností). Pro dokonalé porozumění textu je výhodou orientovat se v německých reáliích, disponovat znalostmi zeměpisnými (zvláště v oblasti Českého středohoří), chápat dopady užívání návykových látek a uplatnit další znalosti v závislosti na konkrétních situacích hlavních postav. Absence zmíněných znalostí však markantně nenaruší porozumění textu.
	Oborově specifické znalosti a zkušenosti	Čtenář by měl být obeznámen s tím, že nerozlišujeme jen kompozici chronologickou. Měl by umět rozpoznat druhy řeči.

Obeznamenost s literárním stylem	Slovní zásoba	Slovní zásoba je bohatá. Autorka užívá i čtenáři blízkou obecnou češtinu, proto by neměl mít problém s porozuměním textu. Některá slova (včetně vlastních jmen) evokují souvislost s německou slovní zásobou („Plavání se pro ni stalo absolutním <i>musem</i> .“), autorka také užívá vlastních neologismů (filipovština), z kontextu ale snadno interpretovatelných. Časté je užití obrazných konstrukcí, které text značně obohacují.
	Větné konstrukce	Větné konstrukce jsou pro studenty středních škol zcela nekomplikované.
	Stylistika	Jazyk odpovídá platným zásadám. Obrazné konstrukce nejsou složité, nebrání porozumění, slouží spíše k ozvláštnění textu. („Obrys jeho skloněné šije za záclonou, tuhý a nehybný jako torzo pomníku.“)
Obeznamenost s literárními postupy	Děj	Kniha přitahuje čtenáře právě tím, že střídá pohledy na jednotlivé postavy. Čtenářovo napětí, dosahující vrcholu, je přerušeno a syceno dalšími podněty, avšak podněty k dalšímu příběhu, který čtenáře do dané chvíle nezajímal. Jakmile je ale vtažen do druhého příběhu, střídá jej zase příběh další. Dramatické události jsou popisovány střídavým jazykem, krátkými větami. Děj je prostoupen hned několika prvky příběhu, které znesnadňují čtení (mezi jednotlivými příběhy, které jsou samy o sobě plné úvah a popisů, vystupují jako intermezza).
	Časový sled	Chronologická kompozice je často narušena kompozicí retrospektivní (například Evitiny vzpomínky) a anticipační.
	Dějové linie	Z hlediska dějových linií je kniha velice komplikovaná. Příběhy jednotlivých postav, které tvoří dějové linie, do sebe dokonale zapadají až na konci knihy.
	Perspektiva	Řeč vypravěče a řeč postav není zřetelně oddělena. Převažuje nadosobní vypravěč. Postavy promlouvají ve formě přímé řeči, která je vyznačena uvozovkami. Toto jasné dělení komplikují především vnitřní monology.

	Smysl	Text obsahuje mnoho úrovní. Hlavní úroveň- filosofická- se projevuje v otázkách nejen po smyslu života, ale i přátelství a lásce, kdy tyto hodnoty jsou omezovány společností a jejím ne vždy dobře nastaveným řádem. Témata knihy jsou různorodá (od porušování řádu až k závislosti na drogách), avšak vždy naléhavá. O složitosti díla vypovídá samotný název, který poukazuje na nahotu dospívajících v tom smyslu, že vše prožívají intenzivněji než oblečení dospělí.
Obeznamenost s literárními postavami	Charakter postav	Pokud čtenář přistoupí na autorovu hru a zapomene na své vlastní já, vžije se do postavy a jejích aktuálních problémů. Autor poskytuje o postavě dostatek informací už jen díky tomu, že s každou postavou dojde od počátku až na samotný konec- je tedy přítomna po celý příběh. Postavy jsou věkem i ostatními faktory podobné čtenářům, jsou ale navíc obtěžkané konkrétním problémem.
	Počet	Hlavní postavy (Sylvu, Robina, Niklase, Filipa, Evitu) není složité odlišit od těch vedlejších (rodiče Sylvy a Robina, mladší bratr Robina, matka Niklase a další). Se všemi se setkáme již na začátku knihy. Kritériem hlavních postav je právě jejich vnitřní problém, který mohou vedlejší postavy nanejvýš sdílet, pomáhat řešit.
	Vztahy	Vztahy mezi postavami jsou jasně dané, existují i vazby mezi postavami hlavními. Sociologické vztahy jsou často přímo jmenované (například rodina Sylvy, Robina), psychologické vztahy propojují hlavní postavy (každá z nich se s něčím potýká).